

Humanas Barnbarometer

2014

Humana

Inledning

Barnets bästa ska vara utgångspunkten i allt myndighetsutövande i Sverige. Barnens behov, inte verksamhetens, ska stå i centrum när kommunerna utreder, beviljar, genomför eller utvärderar insatser inom socialförvaltningarnas verksamhetsområde.

De politiska intentionerna kring barnens bästa är tydliga, men ändå kommer med jämna mellanrum rapporter om att politiska målsättningar inte uppfylls i praktiken. Särskilt allvarliga blir bristerna när de förekommer i relation till barn i särskilt utsatta situationer.

Vi som dagligen möter och arbetar med barn i utsatta situationer ser också hur samhället inte förmår att leva upp till de krav som dessa barn har rätt att ställa på landets myndigheter och kommuner. Våra 2200 medarbetare som omfattar allt från behandlingsassistenter till psykologer och de cirka 1500 barn som årligen omfattas av vår verksamhet, möter de direkta konsekvenserna av brister i samhällets åtaganden.

Ett stort ansvar för samhällets stöd till och arbete med barn i utsatta situationer vilar på kommunernas socialförvaltningar. För att få fram kunskap hur de arbetar med dessa frågor genomförde vi förra året en granskning av deras arbete med frågorna. Den har vi nu följt upp, med expertstöd från Rädda Barnens Ungdomsförbund och Maskrosbarn.

Vi hoppas att granskningen dels bidrar till att skapa debatt kring hur samhället möter och arbetar med barn i utsatta situationer, dels utgör en grund för lärande mellan kommuner. Precis som i förra årets granskning finns många utmaningar och brister, men det finns också många positiva exempel på kommuner som gjort tydliga insatser för att bättre stödja barn i behov av hjälp.

Vi vill tillsammans med landets kommuner fortsätta att sträva efter ett samhälle där alla människor har rätt till ett bra liv och där det finns en plats för alla barn.

// Annicka Lang, chefspsykolog Humana Individ och familj

Innehåll

1.	Sammanfattning	4
2.	Metod	5
3.	Resultatredovisning	6
3.1	Var tredje kommun upplyser alltid barn om rättigheter	7
3.2	Fåtal uppger att de alltid har dialog med barn vid förhandsbedömningar	8
3.3	Barnutredningar mindre vanligt när vårdnadshavare utreds enligt LVM	9
3.4	Var fjärde gör varken utredning eller förhandsbedömning vid LPT	10
3.5	Barnutredningar vanligare vid våld i nära relationer	11
3.6	Få kommuner gör uppföljning när ärenden avskrivs	12
3.7	Över hälften har en personalomsättning över tio procent	13
3.8	Barnutredningar drar ut på tiden i många fall	14
3.9	Bristande samverkan skäl till att utredningar drar ut på tiden	15
3.10	Få utvärderar regelmässigt behandlingsinsatser för barn och unga	16
3.11	Nära en av fyra dokumenterar alltid barnens synpunkter på insatsen	17
3.12	Sju av tio kommuner erbjuder aldrig barnombud till barn och unga	18
3.13	Hemsida vanligaste sättet att sprida information till barn och unga	19
3.14	Sex av tio använder inte sociala medier för att nå barn och unga	20
3.15	Strategier för användning av sociala medier ovanligt	21
3.16	Sociala medier används i första hand för informationsspridning	22
3.17	Kompetensutveckling inom sociala medier ovanligt	23
4.	Sex förslag till åtgärder	24

1. Sammanfattning

Till grund för Humanas Barnbarometer 2014 ligger en enkät som skickats till landets 290 kommuner. 168 kommuner valde att delta i undersökningen. Frågorna har utformats av experter från Humana Individ och familj, Maskrosbarn och från Rädda Barnens Ungdomsförbund.

Undersökningen visar att inom de områden som granskats så finns såväl positiva som mindre positiva, eller direkt alarmerande resultat.

Bland ljuspunkterna kan nämnas att en klar majoritet av kommunerna upplyser barnet om dess rättigheter och socialtjänstens skyldigheter när en första kontakt sker. Två av tre dokumenterar alltid eller i de flesta fall barnens synpunkter på insatsen när utvärderingar av behandlingsinsatser för barn genomförs.

Till de mer nedslående resultaten hör att kommunerna i mycket stor utsträckning misslyckas med att genomföra barnutredningar inom ramen för de fyra månader som lagstiftningen anger. 27 procent av kommunerna uppger att det förekommit 11 gånger eller fler under det senaste året. Orsaker som anges är bristande samverkan med andra aktörer och hög arbetsbelastning. Andra bekymrande resultat handlar om hög personalomsättning bland socialsekreterare och att många kommuner sällan eller aldrig utvärderar insatser för barn i utsatta situationer.

I slutet av rapporten återfinns förslag till åtgärder för att förbättra arbetet gentemot barn och unga, som bygger på resultaten i denna studie och vår erfarenhet av att arbeta med barn i utsatta situationer. Satsningar på att minska personalomsättningen, bättre samverkan mellan myndigheter och mer utvecklade rutiner för att utvärdera och fånga in barns synpunkter är några av de åtgärder som beskrivs närmare i denna rapport och som vi tror kan ge positiv effekt.

2. Metod

Humanas Barnbarometer 2014 bygger på en enkät till landets 290 kommuner som skickades ut i maj 2014. Frågorna arbetades fram av en projektgrupp bestående av experter från Humana Individ och Familj, Rädda Barnens Ungdomsförbund och Maskrosbarn. I gruppen deltog även Agenda PR som genomförde undersökningen.

Webbenkäten skickades till chefer för individ- och familj. I de fall chef med sådan titel saknades skickades enkäten till förvaltningschef. Enkäten skickades via mejl 20/5. Den 5/6 och den 11/6 skickades påminnelser ut till alla respondenter som ännu inte svarat. Den 15/6 stängdes enkäten.

168 kommuner har besvarat hela eller delar av enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 58 procent. Några specifika gemensamma nämnare mellan de kommuner som inte svarat på enkäten har inte kunnat identifieras och både stora och små kommuner har deltagit.

En granskning på plats i kommunerna där varje enskilt område kontrolleras och där medarbetare och brukare får komma till tals och där fler förvaltningar ingår skulle kunna ge en delvis annorlunda eller kompletterande bild. Då ett stort antal kommuner ingår i studien och då respondenterna svarat på frågor utifrån faktiska omständigheter och inte åsikter, så bör resultaten trots studiens avgränsning utgöra ett bra underlag för diskussion om kommunernas arbete med barn i utsatta situationer.

3. Resultatredovisning

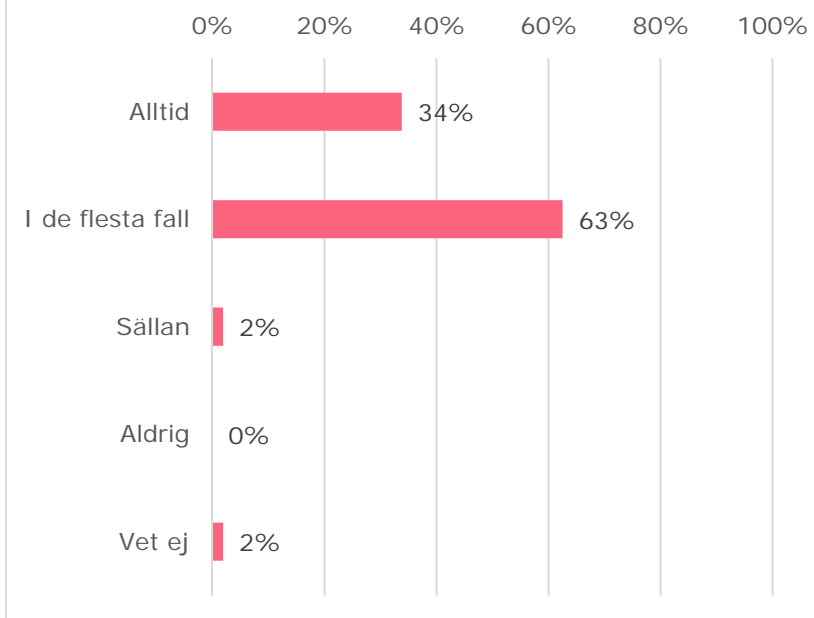
Humana

3.1 Var tredje kommun upplyser alltid barn om rättigheter

I kontakten med barn har socialtjänsten en viktig uppgift i att ge barnet information om dess rättigheter, och samtidigt informera om socialtjänstens skyldigheter. Av resultaten framgår att var tredje kommun alltid informerar om detta. Drygt sex av tio att detta sker i de flesta fall, och ett fåtal uppger att det sker sällan.

Även om flera kommuner uppger att ålder och mognad avgör om det går att informera eller inte, så pekar resultaten på att det finns en risk att barn som uppnått tillräcklig mognad inte informeras. Vi möter också barn i våra verksamheter, som inte upplysts om rättigheter och skyldigheter. Organisationen Maskrosbarn upplever att det finns brister också när det handlar om hur, och om vad, barn och unga informeras. Om informationen om rättigheterna inte ges på ett sådant sätt att barnet förstår de regler och förutsättningar som gäller, så finns risk att redan utsatta barn far illa och inte får rätt stöd av socialtjänsten.

1. När barnet möter barn och unga för första gången i ett ärende, upplyser då socialtjänsten barnet om dess rättigheter och socialtjänstens rättigheter?

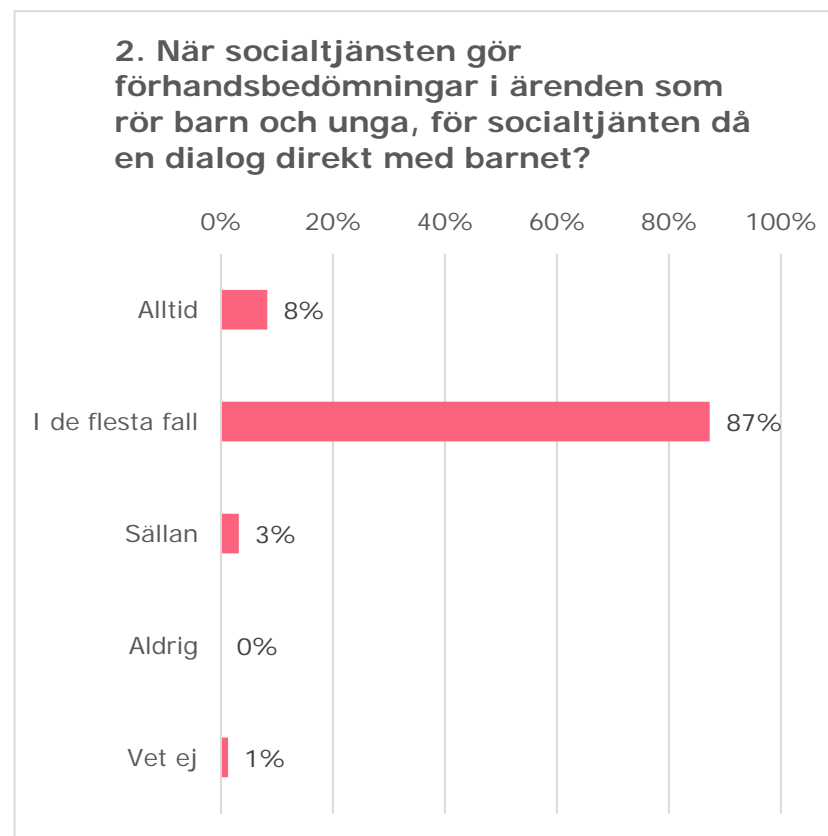

	Procent	Antal
Alltid	33,8%	54
I de flesta fall	62,5%	100
Sällan	1,9 %	3
Aldrig	0%	0
Vet ej	1,9%	3
Svarande		160

3.2 Fåtal uppger att de alltid har dialog med barn vid förhandsbedömningar

På frågan om socialtjänsten för dialog direkt med barnen då förhandsbedömningar görs svarar åtta procent att detta alltid sker. 87 procent svarar att dialog förs i de flesta fall.

Även här uppger flera kommuner att det beror på ålder och mognad, men resultatet indikerar dock att socialtjänsterna inte har som rutin att föra dialog direkt med barnet trots att tillräcklig ålder och mognad har uppnåtts.

	Procent	Antal
Alltid	8,3%	13
I de flesta fall	87,3%	137
Sällan	3,2%	5
Aldrig	0%	0
Vet ej	1,3%	2
Svarande		157

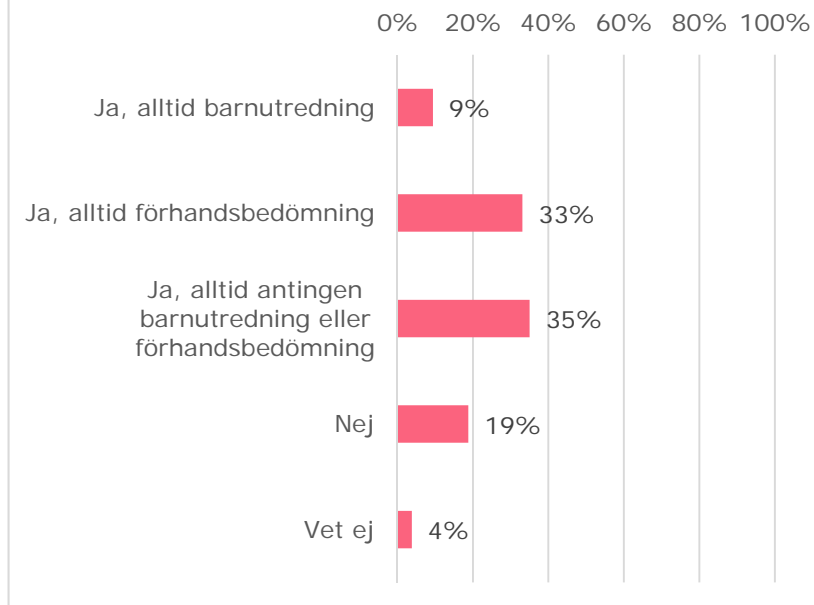
3.3 Barnutredningar mindre vanligt när vårdnadshavare utreds enligt LVM

På frågan om det alltid genomförs en barnutredning eller förhandsbedömning när en vårdnadshavare utreds enligt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM, uppger 19 procent att varken utredning eller förhandsbedömning alltid görs. Bakom denna siffra finns många barn runt om i landets kommuner. Nio procent uppger att barnutredning genomförs och 33 procent svarar att det alltid görs en förhandsbedömning. 35 procent uppger att det alltid genomförs antingen utredning eller förhandsbedömning. Resultaten visar sammantaget att nästan en femtedel varken gör förhandsbedömning eller barnutredning, och att få kommuner regelmässigt gör utredningar.

Socialstyrelsen har uppmärksammat avsaknaden av förhandsbedömningar och utredningar, och om inte en förbättring sker behövs ytterligare initiativ. Många kommuner uppger att tillvägagångssättet beror på vilken relation föräldern har till barnet. Denna ibland kan vara svår att fastställa, och förhandsbedömningar görs inte sällan över ett telefonsamtal och leder inte till vidare utredning. Därför är det en bra princip att ha som rutin att i första hand göra en utredning.

3. Genomförs det alltid en barnutredning eller förhandsbedömning när en vårdnadshavare utreds enligt LVM?

	Procent	Antal
Ja, alltid barnutredning	9,4%	15
Ja, alltid förhandsbedömning	33,1%	53
Ja, alltid antingen barnutredning eller förhandsbedömning	35%	56
Nej	18,8%	30
Vet ej	3,8%	6
Svarande		160

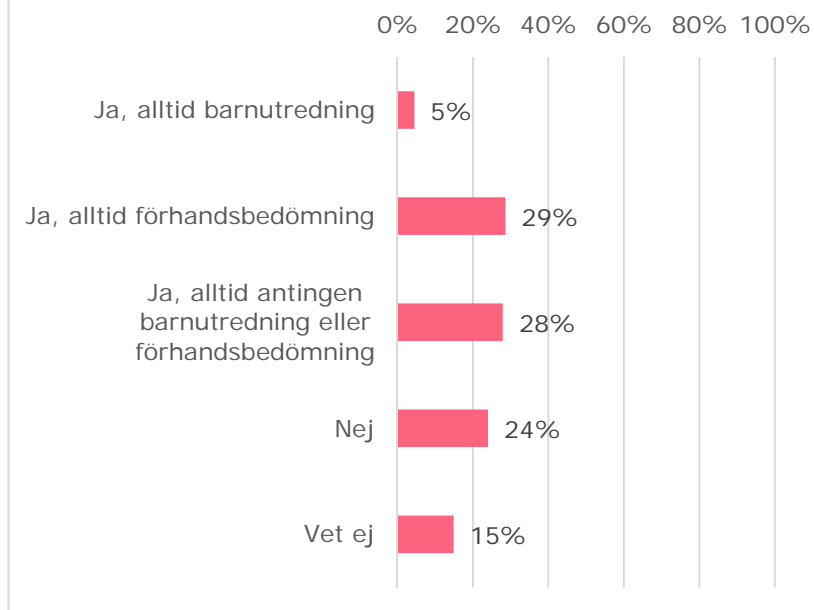
3.4 Var fjärde gör varken utredning eller förhandsbedömning vid LPT

När det handlar om Lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT, uppger var fjärde kommun, 24 procent, att inte barnutredning eller förhandsbedömning alltid görs. Endast fem procent gör alltid en barnutredning, och 29 procent menar att de alltid gör en förhandsbedömning. En nästan lika stor andel, 28 procent, gör alltid förhandsbedömning eller utredning.

Många kommuner påpekar att LPT är landstingets ansvar, och att man agerar om landstinget informerar socialtjänsten. Ett antal kommuner menar också att landstinget brister när det gäller att informera kommunen.

Resultaten pekar på att fler kommuner bör ha som rutin att göra utredningar, men också att samordningen mellan landsting och kommun måste förbättras på flera håll i landet.

4. Genomförs det alltid en barnutredning eller förhandsbedömning när vårdnadshavare utreds enligt LPT?

	Procent	Antal
Ja, alltid barnutredning	4,5%	7
Ja, alltid förhandsbedömning	28,6%	44
Ja, alltid antingen barnutredning eller förhandsbedömning	27,9%	43
Nej	24%	37
Vet ej	14,9%	23
Svarande		154

3.5 Barnutredningar vanligare vid våld i nära relationer

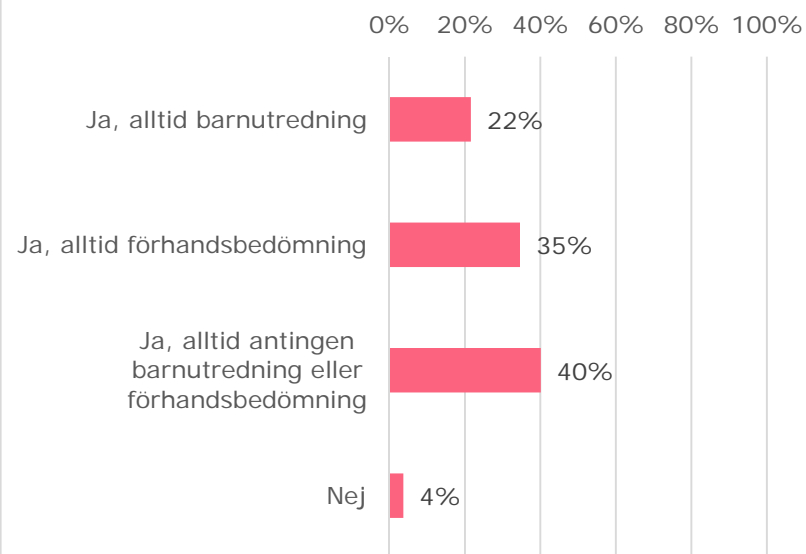
När det handlar om våld i nära relationer, mellan vårdnadshavare eller andra familjemedlemmar, är det vanligare att barnutredningar genomförs, och det är färre som inte genomför förhandsbedömning eller utredning jämfört med vid LPT och LVM. Endast fyra procent svarar att ingen förhandsbedömning eller utredning genomförs, och 22 procent uppger att barnutredning alltid genomförs. Samtidigt påpekas att detta förutsätter att anmälan är gjord och att socialtjänsten fått kännedom.

När våld i nära relationer förekommer är det alltså vanligare att socialtjänsten agerar genom att göra en barnutredning eller förhandsbedömning, jämfört med när det handlar om LPT eller LVM. Det är att betrakta som positivt att i stort sett alla kommuner som ingår i undersökningen agerar när våld förekommer. Skillnaderna kan bero på att våld i nära relationer prioriterats mer ifrån politiskt håll, och att färre aktörer är iblandade.

När det förekommer våld i nära relationer, eller i ett hem där det finns barn, så ska barnet alltid betraktas som ett våldsoffer. Även om barnet inte utsatts för direkt våld kan våld mellan närstående innebära ett mycket stort trauma. Vi förordar att kommunerna i så stor utsträckning som möjligt inleder formella utredningar eftersom detta är omgärdat av striktare regler och skyldigheter.

5. Genomförs det alltid en barnutredning eller en förhandsbedömning när det förekommer våld i nära relationer mellan vårdnadshavare eller andra familjemedlemmar?

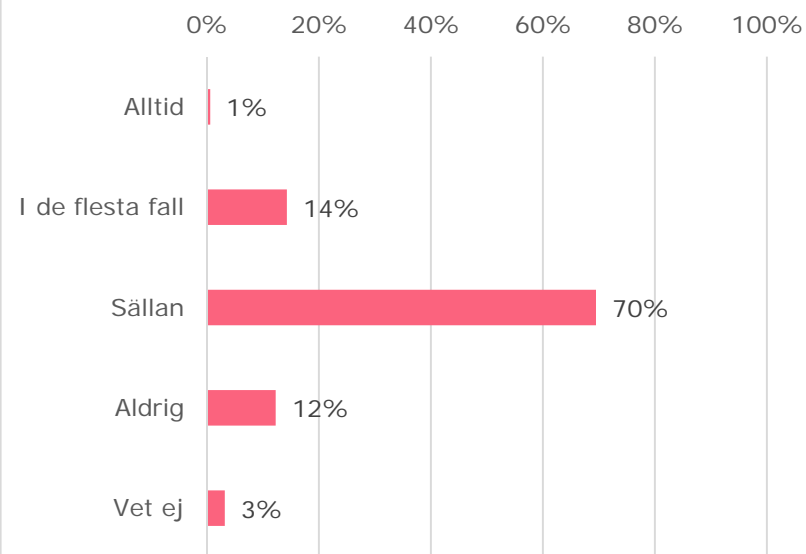
	Procent	Antal
Ja, alltid barnutredning	21,6%	35
Ja, alltid förhandsbedömning	34,6%	56
Ja, alltid antingen barnutredning eller förhandsbedömning	40,1%	65
Nej	3,7%	6
Vet ej	0%	0
Svarande		162

3.6 Få kommuner gör uppföljning när ärenden avskrivs

I fall där förhandsbedömning inte leder till någon utredning, eller där utredningen inte leder till någon insats, är det få kommuner som har uppföljande kontakter med de involverade barnen. Endast 15 procent uppger att de alltid eller i de flesta fall har uppföljande kontakt. Det är endast 12 procent som aldrig har uppföljning, däremot uppger 70 procent att det sker sällan. Resultatet innebär alltså totalt sett att många barns situationer riskerar att inte följas upp.

Flera respondenter påpekar att det saknas lagstöd för uppföljningar när förhandsbedömning inte leder till utredning. Samtidigt kan uppföljning göras i de fall en utredning inte leder till en beslutad insats, och det har också blivit lättare att inleda utredning. Detta talar för, vilket vissa socialtjänster har som riktlinje, att man i högre grad bör använda sig av utredningar, istället för av förhandsbedömningar, när ärendet berör barn och unga.

6. Genomför socialtjänsten någon uppföljande kontakt med involverade barn i de fall en förhandsbedömning inte leder till utredning, och i de fall en utredning inte leder till någon beslutad insats?

	Procent	Antal
Alltid	0,6%	1
I de flesta fall	14,3%	22
Sällan	69,5%	107
Aldrig	12,3%	19
Vet ej	3,2%	5
Svarande		154

3.7 Över hälften har en personalomsättning över tio procent

På frågan om personalomsättningen av socialsekreterare vid socialförvaltningen under senaste verksamhetsåret uppger de undersökta kommunerna en oroväckande hög omsättning.

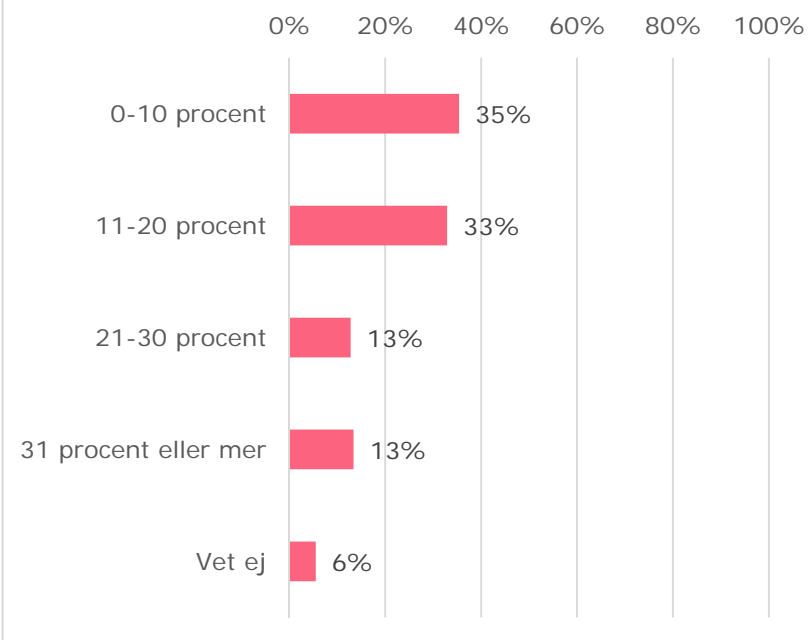
Vad som kan anses vara en normal personalomsättning varierar något beroende på vem som tillfrågas men siffran tio procent återkommer ofta. Ett annat jämförelsemått kan vara personalomsättningen bland statligt anställda, som under 2012 låg på elva procent enligt Arbetsgivarverket.

Av undersökningen framgår att nära sex av tio, 59 procent, har en personalomsättning på 11 procent eller mer. Drygt var fjärde kommun har en omsättning på mer än 20 procent per år. Det är att betrakta som alarmerande siffror.

En hög personalomsättning för med sig många utmaningar i verksamheten, och ytterst riskerar enskilda att drabbas. Exempelvis blir det med en hög personalomsättning svårt att göra det möjligt för utsatta barn att över tid få träffa samma socialsekreterare. Frågan fanns även med i förra årets undersökning, och ingen minskning av omsättningen kan noteras.

7. Hur stor var personalomsättningen av socialsekreterare vid socialförvaltningen under senaste verksamhetsåret?

	Procent	Antal
0-10 procent	35,4%	58
11-20 procent	32,9%	54
21-30 procent	12,8%	21
31 procent eller mer	13,4%	22
Vet ej	5,5%	9
	Svarande	164

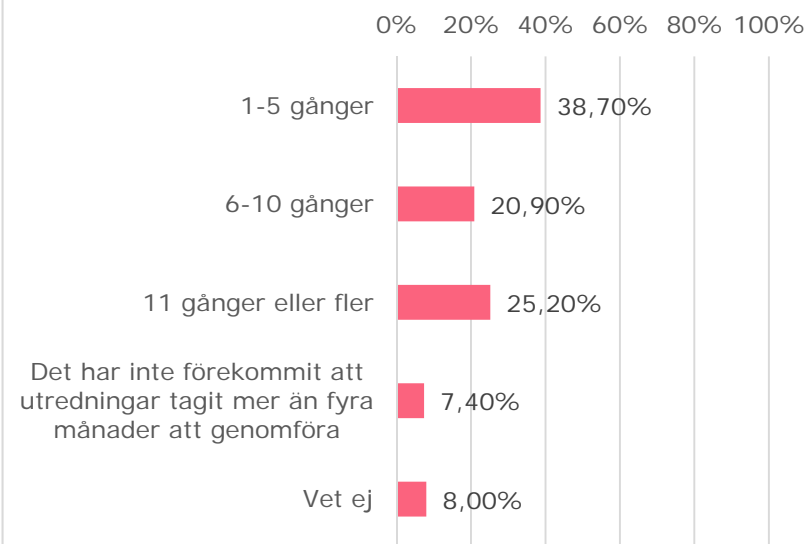
3.8 Barnutredningar drar ut på tiden i många fall

På frågan om hur många gånger det under de senaste två åren förekommit att utredningar som rör barn och unga har tagit mer än fyra månader att slutföra, svarar kommunerna att det är förhållandevis vanligt.

Socialtjänstlagen anger att utredning som berör barn ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Även om lagen medger att undantag kan beviljas av kommunens socialnämnd vid särskilda skäl så är det anmärkningsvärt att 27 procent av de granskade kommunerna uppger att det förekommit att fyramånadersgränsen passerats vid fler än 11 tillfällen. Fyra månader är mycket lång tid för ett barn, och att det drar ut på tiden kan få konsekvenser för hur ärendet hanteras. Resultaten indikerar att många kommuner bryter mot lagen.

Även denna fråga fanns med förra året, och kommunerna har sedan dess inte blivit bättre på att slutföra utredningar i tid.

8. Hur många gånger har det under det senaste året förekommit att utredningar som rör barn och unga har tagit längre än fyra månader att slutföra?

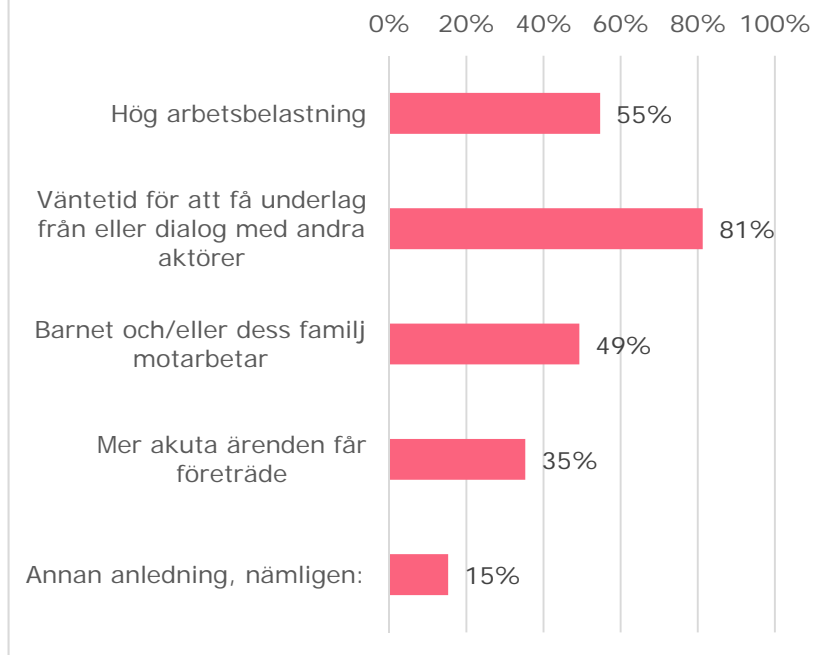
	Procent	Antal
1-5 gånger	38,7%	63
6-10 gånger	20,9%	34
11 gånger eller fler	25,2%	41
Det har inte förekommit att utredningar tagit mer än fyra månader att genomföra	7,4%	12
Vet ej	8,0%	13
	Svarande	163

3.9 Bristande samverkan skäl till att utredningar drar ut på tiden

När kommunerna får peka ut anledningar till att utredningar tagit mer än fyra månader att slutföra så nämner drygt åtta av tio, 81 procent, alternativet *Väntetid för att få underlag från eller dialog med andra aktörer*. I andra hand pekas hög arbetsbelastning ut som orsak, 55 procent anger detta.

Oavsett orsaker till att det drar ut på tiden så riskerar det att gå ut över barnet och barnets bästa. Bristande samverkan med utomstående instanser tycks vara en viktig orsak. Den frågan har diskuterats under en lång tid i olika sammanhang men trots detta finns brister på området. Här finns anledning både för kommunen, men också för andra berörda myndigheter, att förbättra samverkan i ärenden som rör barn och unga.

9. Vilka anledningar finns till att utredningar som rör barn och unga har tagit mer än fyra månader att slutföra?

	Procent	Antal
Hög arbetsbelastning	54,7%	82
Väntetid för att få underlag från eller dialog med andra aktörer	81,3%	122
Barnet och/eller dess familj motarbetar	49,3%	74
Mer akuta ärenden får företräde	35,3%	53
Annan anledning, nämligen:	15,3%	23
	Svarande	150

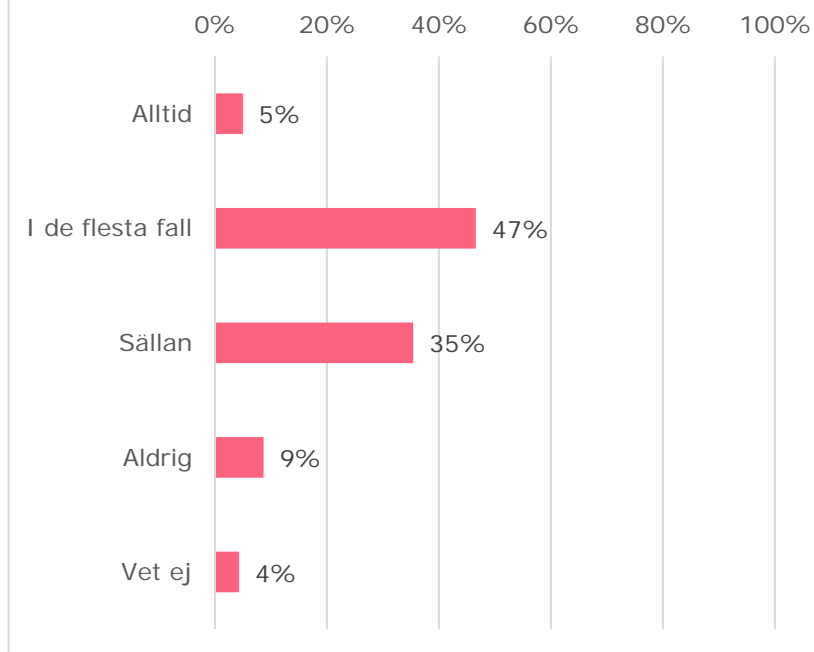
3.10 Få utvärderar regelmässigt behandlingsinsatser för barn och unga

Ifråga om utvärderingar visar resultaten att få kommuner har som rutin att alltid utvärdera insatser för barn och unga, efter att de avslutats. Endast fem procent uppger att utvärdering alltid sker. Samtidigt uppger drygt var tredje att det sker sällan, och nära tio procent att det aldrig sker. Nära hälften, 47 procent, uppger att det sker i de flesta fall.

I de öppna svaren framgår att många kommuner gör någon form av uppföljning, men att det inte rör sig om regelrätta utvärderingar. De öppna svaren pekar på att strukturer för uppföljning eller utvärdering saknas, och att skriftlig dokumentation saknas på vissa håll.

Resultatet pekar på att många kommuner har anledning att skapa en systematik kring hur insatser för barn och unga både följs upp och utvärderas. Om utvärderingar inte genomförs blir det svårt att klargöra vilken effekt olika insatser har. Någon förbättring jämfört med förra året har inte skett.

10. Genomför kommunen utvärderingar av behandlingsinsatser för barn och unga efter att insatserna avslutats?

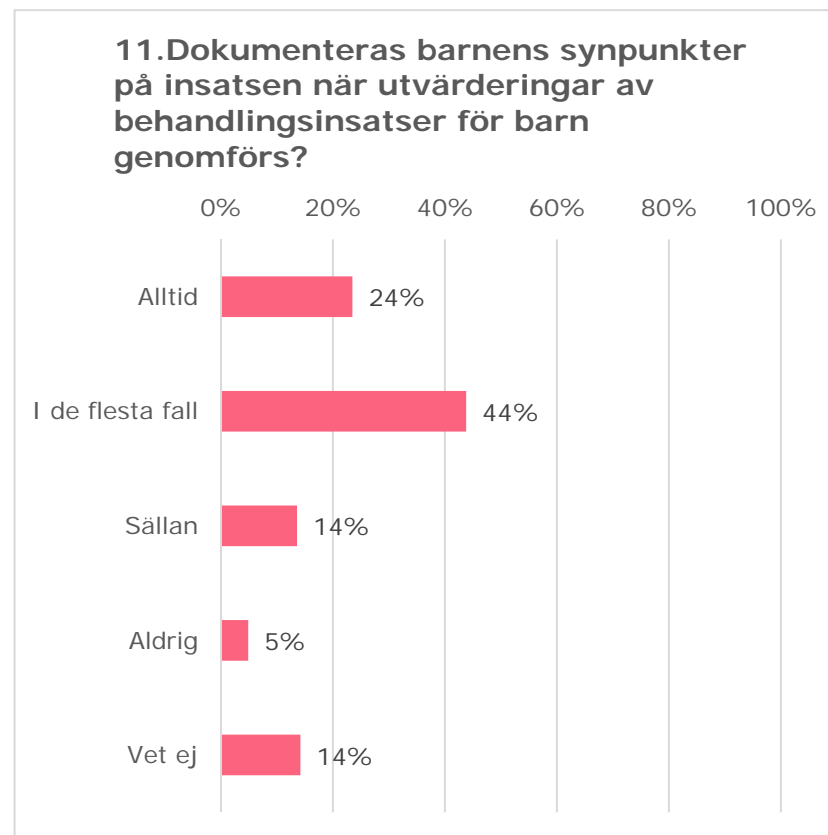
	Procent	Antal
Alltid	5%	8
I de flesta fall	46,6%	75
Sällan	35,4%	57
Aldrig	8,7%	14
Vet ej	4,3%	7
Svarande		161

3.11 Nära en av fyra dokumenterar alltid barnens synpunkter på insatsen

På frågan om barnens synpunkter på insatsen dokumenteras när utvärderingar av insatser för barn genomförs uppger en majoritet av kommunerna att det alltid, eller i de flesta fall, sker. Samtidigt uppger 14 procent att de inte vet, och 5 procent anger att det aldrig sker.

Sammantaget innebär detta att i de fall utvärderingar faktiskt genomförs, så är kommunerna relativt bra på att ta in barnens synpunkter.

Även här anger flera kommuner i kommentarsfältet att det saknas system eller rutiner på området, och jämfört med förra årets undersökning går det inte att se någon förbättring.

	Procent	Antal
Alltid	23,5%	38
I de flesta fall	43,8%	71
Sällan	13,6%	22
Aldrig	4,9%	8
Vet ej	14,2%	23
	Svarande	162

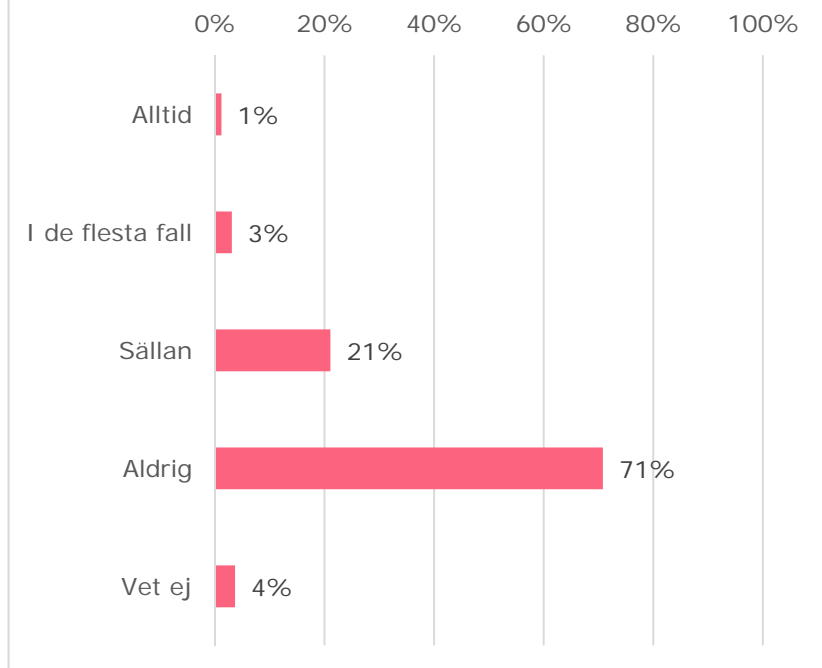
3.12 Sju av tio kommuner erbjuder aldrig barnombud till barn och unga

Av resultaten framgår att det är ovanligt med barnombud ute i kommunerna. 71 procent uppger att de aldrig erbjuder barnombud och 21 procent svarar att de sällan gör det. Endast en liten andel av kommunerna erbjuder det alltid eller i de flesta fall.

Detta innebär alltså att det är relativt ovanligt med barnombud ute i kommunerna.

Att det finns en funktion inom kommunen som kan ge stöd till barnen är ett viktigt sätt att öka tryggheten för de barn som är i kontakt med socialtjänsten. I ett par kommuner i landet pågår nu projekt för att införa barnombud.

12. Erbjuder socialtjänsten barnombud till barn och unga i ärenden som rör dem?

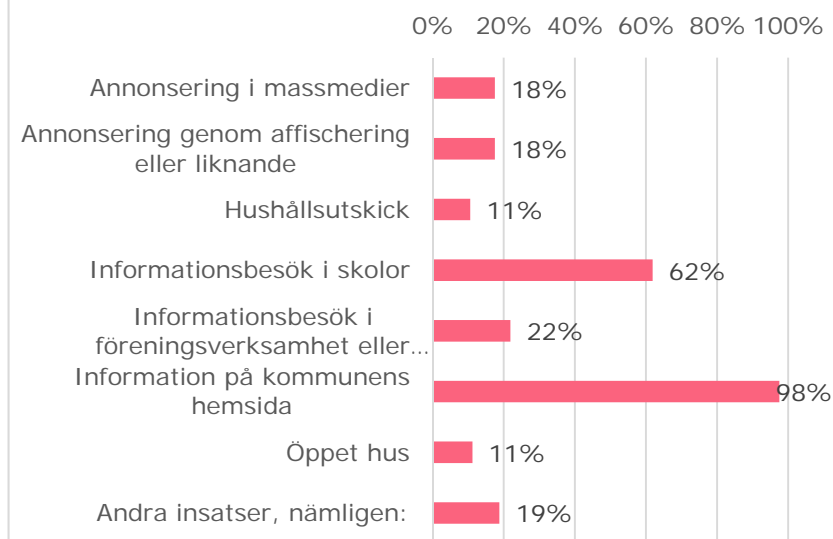
	Procent	Antal
Alltid	1,2%	2
I de flesta fall	3,1%	5
Sällan	21,1%	34
Aldrig	70,8%	114
Vet ej	3,7%	6
Svarande		161

3.13 Hemsida vanligaste sättet att sprida information till barn och unga

Att sprida kunskap om socialtjänstens arbete och ge information vart enskilda kan vända sig i olika situationer är en viktig uppgift. Inte minst viktigt är detta relation till barn och unga. Resultaten visar att kommunens hemsida är det klart vanligaste sättet att sprida information till unga på, följt av informationsbesök i skolor. På tredje plats kommer informationsbesök i föreningar eller på arbetsplatser.

Information på kommunens hemsida är att betrakta som en lägstanivå när det handlar om att informera. Även om många kommuner arbetar brett och genom olika kanaler med att informera finns det anledning för ett antal kommuner att se över sin information.

13. Vilka av följande informationsinsatser genomför kommunen riktat till barn och ungdomar för att öka kunskapen om socialtjänstens arbete och vart enskilda kan vända sig?

	Procent	Antal
Annonsering i massmedier	17,5%	28
Annonsering genom affischering eller liknande	17,5%	28
Hushållsutskick	10,6%	17
Informationsbesök i skolor	61,9%	99
Informationsbesök i föreningsverksamhet eller arbetsliv	21,9%	35
Information på kommunens hemsida	97,5%	156
Öppet hus	11,2%	18
Andra insatser, nämligen:	18,8%	30
Vet ej	0 %	0
Svarande		160

3.14 Sex av tio använder inte sociala medier för att nå barn och unga

På frågan om socialtjänsten använder sig av sociala medier i någon form i arbetet med att nå ut till barn och unga svarar drygt sex av tio, 62 procent, nej. Nära tre av tio, 27 procent, uppger att de använder verktyg så som Facebook, Twitter eller Instagram. Flera kommuner uppger samtidigt att de för diskussioner kring att börja använda sociala medier.

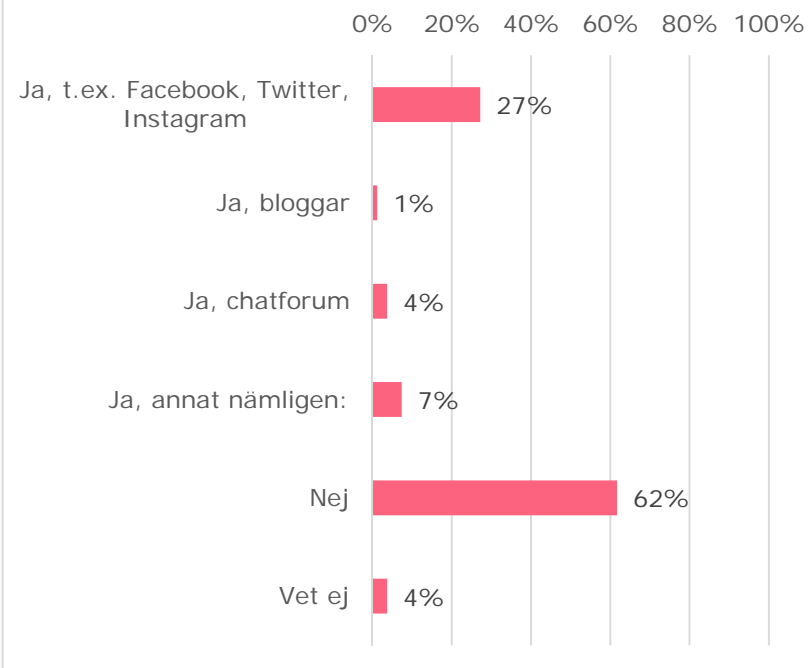
All form av informationsarbete tar tid och resurser, och varje kommun måste göra en bedömning av vilka insatser som ger bäst effekt och i vilka sammanhang olika kanaler kan vara effektiva.

Sociala medier kan vara en viktig kanal, som dock förutsätter aktivitet och regelbundna uppdateringar från kommunens sida.

Mot bakgrund av ungas relativt omfattande användning av sociala medier idag bör fler kommuner överväga att använda sociala medier som ett verktyg i sitt arbete med att nå ut till unga. Eftersom ett antal kommuner redan idag använder sociala medier finns goda förutsättningar att lära av andra kommuner.

14. Använder sig socialtjänsten av sociala medier i arbetet med att nå ut till barn och unga?

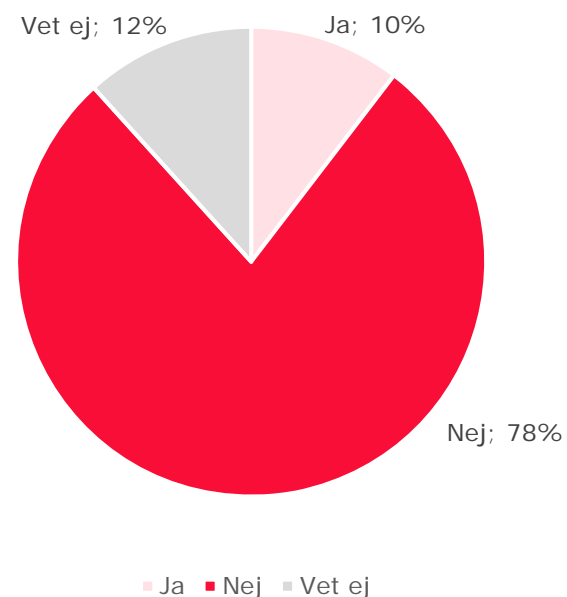
	Procent	Antal
Ja, t.ex. Facebook, Twitter, Instagram	27,2%	44
Ja, bloggar	1,2%	2
Ja, chatforum	3,7%	6
Ja, annat nämligen:	7,4%	12
Nej	61,7%	100
Vet ej	3,7%	6
Svarande		162

3.15 Strategier för användning av sociala medier ovanligt

Endast var tionde kommun uppger att de har en strategi för användning av sociala medier i arbetet riktat mot barn och unga. Även om det är att betrakta som en liten andel, pekar det ändå på att det finns kommuner som arbetar på ett strukturerat sätt med sociala medier i relation till unga.

Det är betrakta som positivt, och de kommuner som är på väg att ta steget att arbeta med sociala medier ,eller redan gör det, bör satsa på att ta fram en strategi för arbetet.

15. Har socialförvaltningen en strategi eller motsvarande för användning av sociala medier i arbetet riktat mot barn och unga?

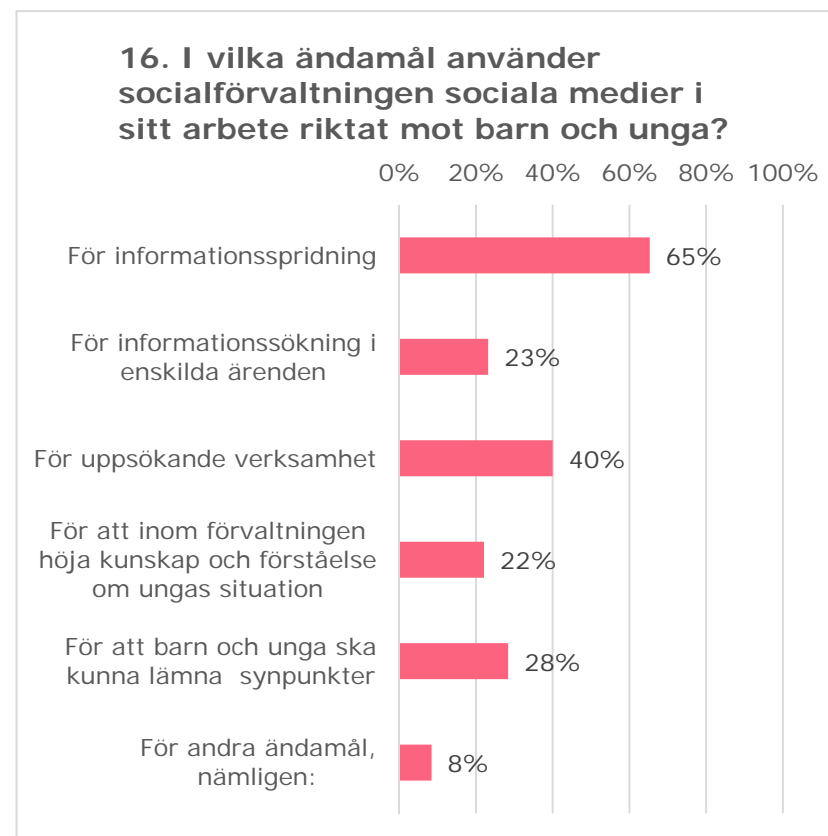
	Procent	Antal
Ja	10,4%	17
Nej	77,9%	127
Vet ej	11,7%	19
	Svarande	163

3.16 Sociala medier används i första hand för informations-spridning

När det gäller för vilka ändamål sociala medier används så framgår att de i första hand används för informations-spridning. 65 procent av de svarande anger detta.

Dock framgår också att andra ändamål, såsom uppsökande verksamhet och informationssökning, är förhållandevis vanliga.

Sammantaget pekar resultaten på att sociala medier används och kan användas på en rad olika sätt i relation till unga.

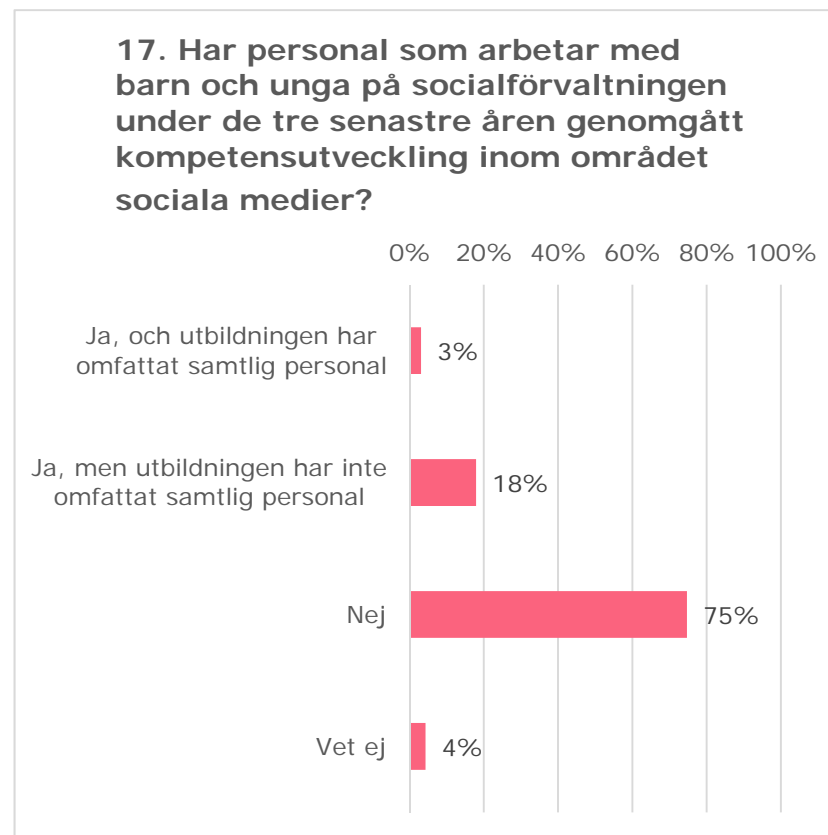

	Procent	Antal
För informations-spridning	65,3%	62
För informationssökning i enskilda ärenden	23,2%	22
För uppsökande verksamhet	40 %	38
För att inom förvaltningen höja kunskap och förståelse om ungas situation	22,1%	21
För att barn och unga ska kunna lämna synpunkter	28,4%	27
För andra ändamål, nämligen:	8,4 %	8
Svarande		95

3.17 Kompetensutveckling inom sociala medier ovanligt

Kompetensutveckling inom området sociala medier är begränsat bland kommunerna, något som ligger i linje med resultatet på övriga frågor kopplade till området.

75 procent uppger att kompetensutveckling för alla medarbetare inte genomförts under de senaste åren. Däremot uppger 18 procent att delar av personalen genomgått utbildning.

	Procent	Antal
Ja, och utbildningen har omfattat samtlig personal	3,1 %	5
Ja, men utbildningen har inte omfattat samtlig personal	17,9%	29
Nej	74,7%	121
Vet ej	4,3 %	7
Svarande		162

4. Sex förslag till åtgärder

Ytterst är det förtroendevalda politiker, främst i landets kommuner, som avgör hur arbetet i relation till utsatta barn kan utvecklas på landets socialförvaltningar. Insatserna behöver utvecklas på flera områden, och det är viktigt att barn får samma stöd oavsett vilken kommun de bor i.

Utifrån Humana Individ och familjs samt Maskrosbarns erfarenheter och utifrån de resultat som framkommit i denna undersökning har nedanstående förslag arbetats fram som ett stöd till kommunerna.

En del av förslagen är sådant som diskuteras under många år i olika socialpolitiska sammanhang. Vår undersökning visar dock att det i flera fall finns fortsatt anledning att identifiera och genomföra åtgärder.

1) Utveckla strukturer och rutiner

Resultaten i undersökningen pekar på att det i många fall saknas strukturer och rutiner inom olika områden.

I många kommuner föreligger ett behov av att utveckla ett mer systematiskt arbete, bland annat när det gäller utredningar, information samt utvärdering av genomförda insatser. I flera fall behöver rutinerna vara mycket konkreta. Exempelvis bör det finnas tydliga rutiner för hur information om rättigheter och skyldigheter ska ges så att barn och ungdomar förstår.

Genom strukturer och rutiner kan insatserna gentemot barn och unga förbättras, samtidigt som det kan säkerställas alla kan få samma information och stöd oberoende av vilken socialsekreterare de har.

2) Ökad samverkan för att upptäcka barn med behov av stöd

Undersökningen illustrerar tydligt att det finns brister när det gäller socialtjänstens samarbete med andra myndigheter.

När vårdnadshavare utreds kommer det inte alltid till kommunens kännedom. Det kan med andra ord ta tid innan kommunen upptäcker att det finns barn som har föräldrar som kan behöva stöd från kommunen för att tillgodose barnens bästa.

Kommunerna bör ta ett helhetsgrepp kring samverkan som har koppling till barn och unga, där utgångspunkten är en tydlig ansvarsfördelning och där det finns en modell för arbete gentemot barn inom kommunen.

En konkret åtgärd för bättre samverkan inom kommunerna, är att införa en rutin att utreda barnens situation när en förälder är aktuell för insatser. Samt att man då kopplar in en handläggare från varje enhet. På så sätt får barnet också information vad som händer med föräldern och man säkrar på ett bättre sätt barnets perspektiv även i den utredning som rör föräldern.

3) Satsa på att minska personalomsättningen

Den höga personalomsättningen inom socialtjänsten som det regelbundet rapporteras om runt om i landet bekräftas i denna undersökning.

Denna studie och våra erfarenheter pekar på att en hög personalomsättning kan ha samband med andra brister i verksamheten. Omsättningen riskerar att påverka barn och unga, bland annat genom att utredningsarbete och insatser försvåras då ärenden byter handläggare. Det blir också svårare att skapa förtroende när personer byts ut ofta.

Genom en aktiv personalpolitik som siktar på att minska personalomsättningen kan exempelvis möjligheterna till långsiktighet och nära kontakt med barn och unga öka.

4) Ökad samverkan för att korta utredningstider

Det är oroväckande många kommuner som uppger att barnutredningar ofta tar längre än de lagstadgade fyra månaderna att genomföra.

För en ung person som är utsatt är fyra månader en lång tid, och tiden spelar stor roll för möjligheterna att kunna erbjuda skydd och bra insatser.

En betydande faktor verkar vara bristande samverkan med andra samhällsinstanser, något som återkommer inom flera områden. Ytterst är det kommunens ansvar att initiera ett arbete för att säkerställa att kommunen kan genomföra utredningar på utsatt tid. Om kommunerna fortsätter att misslyckas med detta kan ytterligare nationella initiativ behövas.

5) Genomför alltid utvärderingar, och låt barnen komma till tals

Samtliga kommuner bör ha som rutin att alltid utvärdera insatser för barn och unga, och då alltid låta barn och unga komma till tals och dokumentera åsikterna.

Idag brister många kommuner i utvärderingsarbetet. Utvärdering är viktigt för att kunna se att insatserna som erbjuds barn och unga faktiskt ger effekt, och att den hjälp som erbjuds är anpassad efter barnens behov.

Förutom att arbetet med att utvärdera behöver utvecklas är det också viktigt att resultaten redovisas för kommunens socialnämnd.

Kommunerna måste också bli bättre på att utveckla strukturer för att föra dialog med alla barn, för med rätt förutsättningar kan alla barn anses mogna nog att komma till tals.

Humana

6) Inrätta barnombud i kommunerna

Undersökningen visar att få kommuner erbjuder barnombud, en oberoende person som kan fungera som stöd till utsatta barn i kontakterna med socialtjänsten. Maskrosbarns erfarenhet är också att väldigt få kommuner erbjuder ungdomar att ta med sig en vuxen som stöd, och vissa kommuner nekar till och med att en annan vuxen närvarar trots att det inte finns stöd i socialtjänst- eller förvaltningslagen för detta.

Barnombud är ett bra stöd för barn och unga i kontakten med socialtjänsten, som både kan hjälpa barn att komma till tals och samtidigt bidra till att samverkan med andra myndigheter sker snabbare. Om barnet känner sig tryggare i kontakten med kommunen så främjar detta myndighetens arbete genom exempelvis snabbare handläggning. Ett barnombud bör inte vara anställd inom kommunen, men ha kunskap om barnkonventionen samt socialtjänstlagen.

I Stockholms län erbjuder nu Maskrosbarn barnombud, och organisationen menar att det bör lagstiftas att ombud ska erbjudas alla barn och ungdomar i kontakt med socialtjänsten.

Humana är Sveriges största företag inom personlig assistans och individ- och familjeomsorg. Vi är en kvalitetsaktör inom äldreomsorg och LSS-boenden samt har skola för elever med funktionsnedsättning. Vi är 12 000 medarbetare i Sverige och Norge som arbetar efter samma vision. Alla har rätt till ett bra liv. Läs mer på www.humana.se

Alla har rätt
till ett bra liv.
Ja, alla.

Humana